

Skolepersonalets opplysningsplikt til barneverntjenesten Udir-10-2012

2. Skolepersonalet har en oppmerksomhetsplikt og en opplysningsplikt

Skolepersonalet har både en oppmerksomhetsplikt og en opplysningsplikt. Oppmerksomhetsplikten fremgår av opplæringsloven § 15-3 første ledd og opplysningsplikt fremgår av bestemmelsens andre ledd. Nedenfor går vi gjennom hva oppmerksomhetsplikten og opplysningsplikten betyr.

2.1 Oppmerksomhetsplikten

Skolepersonalet har daglig kontakt med barna på skolen og i dette arbeidet er de pålagt å være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenesten (opplæringsloven § 15-3 første ledd).

Oppmerksomhetsplikten i seg selv utløser verken en rett eller en plikt til at personalet må gi opplysninger til barneverntjenesten. Ved at personalet er oppmerksomme kan de oppdage forhold som kan utløse opplysningsplikten.

For at skolepersonalet skal kunne oppfylle sin plikt til å være på vakt, er det en forutsetning at de har kunnskap om hvilke situasjoner som kan føre til tiltak fra barneverntjenesten og hvilke situasjoner som er så alvorlige atplikten til å melde fra utløses. I punkt 3 går vi gjennom disse situasjonene.

2.2. Opplysningsplikten

Opplysningsplikten til barneverntjenesten inntreffer i de mest alvorlige tilfellene; når skolepersonalet har grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet, når det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker eller når det er fare for utnyttelse av et barn til menneskehandel (barnevernloven §§ 4-10, 4-11, 4-12, 4-24 og 4-29).

Opplysningsplikten innebærer et unntak fra den lovbestemte taushetsplikten som skolepersonalet er omfattet av (forvaltningsloven §§ 13-13 e, jf. opplæringsloven § 15-1). De situasjonene hvor reglene om taushetsplikt må vike for skolepersonalets opplysningsplikt til barneverntjenesten står i opplæringsloven § 15-3 andre ledd og i barnevernloven § 6-4 andre ledd.

Opplæringsloven § 15-3 andre ledd omfatter både en opplysningsplikt på eget initiativ (meldeplikten) og en plikt til å gi opplysninger etter pålegg fra barneverntjenesten eller fylkesnemnda.

2.2.1 Hvem omfattes av opplysningsplikten

Opplysningsplikten gjelder for skolens personale (opplæringsloven § 15-3 andre ledd). Det betyr alle som er ansatt ved skolen, også lærervikarer som har midlertidige arbeidsavtaler med skoleeier. Skoleledelsen må sørge for at alle ansatte, også lærervikarer, er kjent med opplysningsplikten.

Opplysningsplikten er pålagt den enkelte ansatte, og ikke skolen som sådan (avgjørelse fra Eidsivating lagmannsrett¹). Plikten til å gi opplysninger faller ikke bort selv om vedkommende på egenhånd forsøker å avhjelpe situasjonen. Når vilkårene for opplysningsplikten er oppfylt, skal opplysningene gis videre til barneverntjenesten umiddelbart.

Selv om opplysningsplikten gjelder for den enkelte, kan skolen etablere rutiner som innebærer at opplysningene til barneverntjenesten formidles gjennom en overordnet, f.eks. rektor. En slik rutine fratår likevel ikke den enkelte ansatte sitt selvstendige ansvar for å formidle opplysningene til barneverntjenesten, dersom den overordnede unnlater å videreformidle opplysningene, eller den overordnede ikke er enig i at forholdet bør meldes.

¹ Avgjørelse fra Eidsivating lagmannsrett 1. februar 1999 (LE 1998-496)
